EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 4.6.2025.
COM(2025) 616 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS,

ar ko apstiprina Lietuvas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS,

ar ko apstiprina Lietuvas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. pantu,

ņemot vērā Regulu (ES) 2024/1263 un jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

VISPĀRĪGI APSVĒRUMI

(1) Reformētā ES ekonomikas pārvaldības sistēma stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Reformētās ES ekonomikas pārvaldības sistēmas pamatelementi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību[1] kopā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu[2] un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES par dalībvalstu budžeta struktūrām[3]. Šīs sistēmas mērķis ir nodrošināt valstu parāda ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, izmantojot reformas un investīcijas. Tā veicina valstu atbildību, un tajā ir likts uzsvars uz vidēju termiņu apvienojumā ar noteikumu efektīvu un saskaņotu izpildes panākšanu.

(2) Jaunajā ekonomikas pārvaldības sistēmā būtiska vieta ir valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajiem plāniem, kurus dalībvalstis iesniedz Padomei un Komisijai. Šiem plāniem ir jāpalīdz sasniegt divus mērķus: i) nodrošināt, ka līdz korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgā līmenī un ka valdības budžeta deficīts tiek samazināts un vidējā termiņā saglabājas zem atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP, un ii) nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Tālab katrā plānā ir jāiekļauj vidēja termiņa saistības attiecībā uz neto izdevumu virzību[4], kas faktiski paredz budžeta

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[4] Neto izdevumi atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 2. pantā sniegtajai definīcijai ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, ko pilnībā sedz Savienības fondu ieņēmumi, iv) valstu izdevumus par

ierobežojumu uz plāna darbības laiku, kurš ir 4 vai 5 gadi (atkarībā no dalībvalsts parastā sasaukuma perioda). Turklāt plānā ir jāpaskaidro, kā dalībvalsts nodrošinās reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (tai skaitā attiecīgā gadījumā tajos, kuri attiecas uz makroekonomiskas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP)), un kā dalībvalsts pievērsīsies Savienības kopīgajām prioritātēm. Fiskālās korekcijas periods ir četri gadi, taču to var pagarināt par ilgākais trim gadiem, ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu, kas atbilst Regulā (ES) 2024/1263 noteiktajiem kritērijiem.

(3) Pēc tam, kad plāns ir iesniegts, Komisijai saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 ir jānovērtē, vai tas atbilst minētās regulas prasībām.

(4) Pēc tam Padomei uz Komisijas ieteikuma pamata ir jāpieņem ieteikums, kurā nosaka attiecīgās dalībvalsts neto izdevumu virzību un attiecīgā gadījumā apstiprina reformu un investīciju jomas saistību kopumu, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai.

APSVĒRUMI ATTIECĪBĀ UZ LIETUVAS VALSTS VIDĒJA TERMIŅA FISKĀLI STRUKTURĀLO PLĀNU

(5) Lietuva vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu Padomei un Komisijai iesniedza 2025. gada 30. aprīlī. Tas tika iesniegts pēc tam, kad tika pagarināts Regulas (ES) 2024/1263 36. pantā noteiktais termiņš, kam Komisija bija piekritusi, ņemot vērā Lietuvas norādītos iemeslus. Vienošanās par pagarinājumu tika panākta, jo 2024. gada 13. un 27. oktobrī notika valsts parlamenta vēlēšanas, pēc kurām vairākus mēnešus ilga koalīcijas sarunas un apspriešanās par jaunās valdības programmu un tās īstenošanas plānu[5].

Process pirms plāna iesniegšanas

(6) Pirms plāna iesniegšanas Lietuva pieprasīja tehnisko informāciju[6], kuru Komisija sniedza 2025. gada 31. janvārī un publicēja 2025. gada 30. aprīlī[7]. Tehniskajā informācijā tiek norādīts strukturālās primārās bilances līmenis 2028. gadā, kurš ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā

Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

5 Valdības programmas īstenošanas plāns ir rīcības plāns, kurā noteiktas skaidras darbības un termiņi valdības programmas mērķu īstenošanai.

6 Dalībvalstīm un Ekonomikas un finanšu komitejai nosūtītie iepriekšējie norādījumi ietver tehnisko informāciju i) ar korekcijas perioda pagarinājumu un bez tā (attiecīgi par 4 un 7 gadiem) un ii) ar deficīta noturības nosacījumu un bez tā. Tie ietver arī galvenos sākotnējos nosacījumus un pamatā esošos pieņēmumus, kas izmantoti Komisijas vidēja termiņa valdības parāda prognozēšanas sistēmā. Tehniskā informācija tika aprēķināta, pamatojoties uz metodiku, kas aprakstīta Komisijas *2023. gada parāda ilgtspējas pārskatā* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Tās pamatā bija Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognoze un tās vidēja termiņa pagarinājums līdz 2033. gadam, un ilgtermiņa IKP pieaugums un novecošanas izmaksas atbilst Komisijas un Padomes kopīgajam *2024. gada ziņojumam par novecošanu* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

7 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Lithuania

saglabājas zem 3 % no IKP un vispārējās valdības parāds vidējā termiņā saglabājas zem 60 % no IKP, ja pēc četru gadu korekcijas perioda beigām netiek veikti papildu budžeta pasākumi. Vidējs termiņš tiek definēts kā desmit gadu laikposms, kas seko korekcijas perioda beigām. Tehniskā informācija, kura tika nosūtīta dalībvalstij, bija sagatavota par diviem scenārijiem: scenāriju, kas nodrošina atbilstību deficīta noturības nosacījumam[8] saskaņā ar Regulas (ES) 2024/126 9. panta 3. punktu, un scenāriju bez šā nosacījuma.

Tehniskajā informācijā par Lietuvu ir noteikts – lai četru gadu korekcijas perioda laikā nodrošinātu atbilstību piemērojamajiem fiskālajiem noteikumiem un pamatojoties uz Komisijas pieņēmumiem, strukturālajai primārajai bilancei korekcijas perioda beigās (2028. gadā) vajadzētu būt vismaz 0,3 % apmērā no IKP (scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma), kā norādīts turpmākajā tabulā. Informācijai – ņemot vērā deficīta noturības nosacījumu, strukturālajai primārajai bilancei korekcijas perioda beigās (2028. gadā) vajadzētu būt vismaz 0,3 % apmērā no IKP. Tomēr deficīta noturības nosacījums nav prasība Lietuvai, kura ir tiesīga saņemt tehnisko informāciju.

1. tabula. Tehniskā informācija, ko Komisija sniedza Lietuvai

Korekcijas perioda pēdējais gads	2028
Strukturālās primārās bilances minimālā vērtība (% no IKP) scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma	0,3
Tikai informācijai: strukturālās primārās bilances minimālā vērtība (% no IKP) scenārijā ar deficīta noturības nosacījumu	0,3

Avots: Komisijas aprēķini.

(7) Atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 12. pantam Lietuva un Komisija 2025. gada aprīlī iesaistījās tehniskā dialogā. Dialogā galvenā uzmanība tika pievērsta Lietuvas paredzētajai neto izdevumu virzībai, tās pamatā esošajiem pieņēmumiem (jo īpaši IKP deflatoram, potenciālajam IKP pieauguma tempam, atlikumu un plūsmu korekcijām, ilgtermiņa parāda, kam katru gadu beidzas termiņš, īpatsvaram un ilgtermiņa procentu likmēm) un 2024. gada izpildes datu, no kuriem *Eurostat* 2025. gada 22. aprīlī publicēja vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda statistiku, ietekmei salīdzinājumā ar tehniskās informācijas pamatā esošo informāciju, kā arī paredzētajai reformu un investīciju īstenošanai, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada kontekstā, un Savienības kopīgajām prioritātēm taisnīgas zaļās un digitālās pārkārtošanās, sociālās un ekonomiskās noturības, enerģētiskās drošības un aizsardzības spēju veidošanas jomā.

(8) Lietuva no 2024. gada novembra līdz 2025. gada februārim atbilstīgi Regulas (ES) 2024/1263 11. panta 3. punktam un 36. panta 1. punkta c) apakšpunktam un saskaņā ar tās plānā sniegto informāciju rīkoja apspriešanos ar pilsonisko sabiedrību,

[8] Regulas (ES) 2024/1263 8. pantā noteiktais deficīta noturības nosacījums ir šāds: strukturālās primārās bilances ikgadējais uzlabojums ir 0,4 procentpunkti no IKP (vai 0,25 procentpunkti no IKP, ja korekcijas periods tiek pagarināts), līdz strukturālais deficīts ir mazāks par 1,5 % no IKP.

sociālajiem partneriem, reģionālajām iestādēm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām.

(9) Valsts kontrole, kas īsteno fiskālās iestādes funkciju (turpmāk — *NAO FI*), sniedza atzinumu par makroekonomiskajām prognozēm, kas ir daudzgadu neto izdevumu virzības pamatā. *NAO FI* apstiprināja makroekonomisko prognozi un secināja, ka tā ir balstīta uz ticamiem makroekonomiskiem pieņēmumiem un atbilst *NAO FI* sagatavotajām prognozēm.

(10) Plāns tika iesniegts valsts parlamenta Eiropas lietu komitejai, un Lietuvas valdība to vēlāk apstiprināja 2025. gada 30. aprīlī.

Citi saistītie procesi

(11) Lietuva 2025. gada budžeta plāna projektu iesniedza 2024. gada 25. oktobrī. Komisija atzinumu par šo budžeta plāna projektu pieņēma 2024. gada 26. novembrī[9].

(12) Lietuva 2025. gada 2. maijā lūdza aktivizēt valsts izņēmuma klauzulu, lai pavērtu iespēju īstenot lielākus aizsardzības izdevumus saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 26. panta 1. punktu, ievērojot Komisijas 2025. gada 19. marta paziņojumu (C(2025)2000 final). Padome [2025. gada 8. jūlijā] pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko aktivizē valsts izņēmuma klauzulu attiecībā uz Lietuvu[10].

(13) Padome 2024. gada 21. oktobrī adresēja Lietuvai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) 2024. gada Eiropas pusgada cikla ietvaros[11]. Padome [2025. gada 8. jūlijā] adresēja Lietuvai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) 2025. gada Eiropas pusgada cikla ietvaros[12].

PLĀNA KOPSAVILKUMS UN KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMS

(14) Turpmāk ir sniegts plāna novērtējums, ko Komisija veica saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 16. pantu.

Konteksts – makroekonomiskā un fiskālā situācija un perspektīvas

(15) Ekonomiskā aktivitāte Lietuvā 2024. gadā, neraugoties uz investīciju samazināšanos, pieauga par 2,8 %, ko veicināja spēcīgs privātā patēriņa pieaugums un liels pakalpojumu eksporta apjoms. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2025. gada pavasara prognozi paredzamā ekonomikas izaugsme 2025. gadā ir 2,8 %, ko veicina straujāks privātā patēriņa pieaugums un mērena investīciju palielināšanās. Paredzams, ka 2026. gadā reālais IKP atkal pieaugs līdz 3,1 %, palielinoties investīciju pieaugumam. Paredzams, ka prognozes periodā (t. i., 2025.–2026. gadā) potenciālais IKP pieaugums Lietuvā nedaudz palielināsies no 2,7 % 2024. gadā līdz 2,8 %

---

9 Komisijas atzinums par Lietuvas budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024)9058 final.

10 Padomes Ieteikums, ar ko Lietuvai atļauj novirzīties no neto izdevumu virzības, kas noteikta Padomes Ieteikumā, virzības un pārsniegt to [xxx] (Valsts izņēmuma klauzulas aktivizēšana),), OV C XXX, X.X.2024. XX. lpp.

11 Padomes Ieteikums (2024. gada 21. oktobris) par Lietuvas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku (OV C, 6822, 29.11.2024.).

12 Padomes Ieteikums [2025. gada 8. jūlijs] par Lietuvas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku.

2025. gadā un samazināsies līdz 2,2 % 2026. gadā, ko veicinās iedzīvotāju skaita dabiska samazināšanās un to personu skaita samazināšanās Lietuvā, kuras bēg no kara Ukrainā. Bezdarba līmenis 2024. gadā bija 7,1 %, un saskaņā ar Komisijas prognozi tas 2025. gadā būs 6,8 % un 2026. gadā 6,6 %. Paredzams, ka inflācija (IKP deflators), kas 2024. gadā bija 3,4 %, 2025. gadā būs palielinājusies līdz 3,6 % un 2026. gadā atkal samazināsies līdz 2,4 %.

(16) Kas attiecas uz fiskālajām norisēm, Lietuvas vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā bija 1,3 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2025. gada pavasara prognozi paredzams, ka 2025. gadā tas sasniegs 2,3 % no IKP un, ja politika nemainīsies, saglabāsies 2,3 % apmērā 2026. gadā. Vispārējās valdības parāds 2024. gada beigās bija 38,2 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2025. gada pavasara prognozi parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās būs palielinājusies līdz 41,2 % un 2026. gada beigās – līdz 43,9 %. Komisijas fiskālajā prognozē netiek ņemtas vērā vidēja termiņa plānos norādītās politikas saistības, kamēr tās nav papildinātas ar ticami paziņotiem un pietiekami precīzi formulētiem konkrētiem politikas pasākumiem.

Plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie makroekonomiskie pieņēmumi

(17) Lietuvas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns aptver laikposmu no 2025. gada līdz 2029. gadam, un tajā ir paredzēta fiskālā korekcija četru gadu garumā.

(18) Plānā ir ietverta visa informācija, kas jāsniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 13. pantu.

(19) Plānā valsts uzņemas saistības panākt 2. tabulā sniegto neto izdevumu virzību, kas laikposmā no 2025. gada līdz 2029. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 5,0 % apmērā un korekcijas periodā no 2025. gada līdz 2028. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 5,2 % apmērā.

(20) Tehniskā informācija (lineāras korekcijas scenārijā) laikposmā no 2025. gada līdz 2029. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 4,2 % apmērā un laikposmā no 2025. gada līdz 2028. gadam – 4,3 % apmērā. Tiek lēsts, ka plānā norādītās neto izdevumu virzības rezultātā strukturālā primārā bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) būs 0,3 % no IKP. Šis rādītājs ir vienāds ar Komisijas 2025. gada 31. janvāra tehniskajā informācijā sniegto strukturālās primārās bilances minimālo līmeni 2028. gadam, t. i., 0,3 % no IKP .

(21) Plānā ir pieņemts, ka potenciālā IKP pieaugums samazināsies līdz 1,8 % 2029. gadā (no 2,8 % 2024. gadā). Turklāt plānā paredzēts, ka IKP deflatora pieauguma temps 2025. gadā palielināsies līdz 3,4 % (no 2,8 % 2024. gadā), bet 2028. un 2029. gadā samazināsies līdz 2,5 %.

2. tabula. Lietuvas plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie pieņēmumi

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vidējais rādītājs plāna	Vidējais rādītājs visā

							darbības laikā 2025–2029	korekcijas periodā 2025–2028
Neto izdevumu pieaugums (gadā, %)	Neattiecas	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3	5,0	5,2
Neto izdevumu pieaugums (kumulatīvi no 2024. gada bāzes, %)	Neattiecas	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5	n. p.	n. p.
Potenciālā IKP pieaugums (%)	2,8	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,4	2,3
Inflācija (IKP deflatora pieaugums) (%)	2,8	3,4	2,8	2,6	2,5	2,5	2,8	2,8

Avots: Lietuvas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns un Komisijas aprēķini.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības parādu

(22) Ja plānā norādītā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi īstenosies, vispārējās valdības parāds saskaņā ar plānu pamazām palielināsies no 38,5 % no IKP 2024. gadā līdz 43,7 % no IKP korekcijas perioda beigās (2028. gadā), kā norādīts nākamajā tabulā. Pēc korekcijas tiek plānots, ka vispārējās valdības parāds līdz 2031. gadam nedaudz samazināsies, pēc kā atkal sekos pieaugums vidējā termiņā, 2038. gadā sasniedzot 48,4 %.

3. tabula. Lietuvas plānā norādītā vispārējās valdības parāda un bilances attīstība

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2038
Valdības parāds (% no IKP)	38,5	41,0	42,5	43,5	43,7	43,2	48,4
Valdības bilance (% no IKP)	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,2	-1,4	-3,0

Avots: Lietuvas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības parāds vidējā termiņā noturētos zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 60 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz parādu.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības bilanci

(23) Balstoties uz plānā norādīto neto izdevumu virzību un pieņēmumiem, vispārējās valdības budžeta deficīts samazinātos no 1,3 % no IKP līdz 1,2 % no IKP korekcijas perioda beigās (2028. gadā). Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) nepārsniegtu atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP.

(24) Arī desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda (t. i., līdz 2038. gadam) valdības budžeta deficīts nepārsniegtu 3 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz deficītu.

Plāna makroekonomiskie pieņēmumi

(25) Plāna pamatā ir pieņēmumi, kas atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, kurus tā Lietuvai nosūtīja 2025. gada 31. janvārī. Konkrētāk, plānā kā beigu termiņš datiem un citai informācijai, kas ņemti vērā makroekonomikas un budžeta prognozēs, ir noteikts 2025. gada 28. februāris. Plānā nav ņemti vērā jaunākie izpildes dati par 2024. gadu, ko *Eurostat* publicēja 2025. gada aprīlī. Tomēr atšķirības starp 2024. gada datiem, kas izmantoti korekcijas aprēķināšanas plānā, un *Eurostat* publicētajiem datiem ir nelielas un būtiski neietekmē korekciju vajadzības. Papildus datu un citas informācijas novēlotajam termiņam plānā izmantoti arī atšķirīgi pieņēmumi vēl deviņiem mainīgajiem lielumiem, proti, potenciālajam IKP, IKP deflatoram, netiešajām procentu likmēm un tirgus procentu likmēm, ieņēmumu elastībai 2025. gadam, atlikumu un plūsmu korekcijām un vienreizējiem pasākumiem, parāda struktūrai un termiņu profilam. Ir nepieciešams rūpīgs šo pieņēmumu atšķirību novērtējums, īpaši tāpēc, ka plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums ir lielāks, nekā norādīts tehniskajā informācijā. Pieņēmumu

atšķirības, kurām ir būtiskākā ietekme uz neto izdevumu vidējo pieaugumu, ir norādītas turpmāk, par katru no tām sniedzot atsevišķu novērtējumu.

– Plāna pamatā ir jaunākie statistikas dati un aplēses par 2024. gadu attiecībā uz makrofiskālajiem mainīgajiem lielumiem. Šī atšķirība ir pienācīgi pamatota, jo tajā ir ņemta vērā jaunākā informācija. Proti, vispārējās valdības budžeta deficīts izrādījās mazāks, nekā paredzēts Komisijas tehniskajā informācijā, un tas nodrošina labāku sākotnējo budžeta stāvokli. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums plāna darbības laikā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem.

– Plānā izmantots izlīdzināts potenciālās izlaides pieaugums, kas plāna darbības laikā veicina arī lielāku vidējo neto izdevumu pieaugumu salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. Iespēja izmantot alternatīvus potenciālās izaugsmes pieņēmumus ir piešķirta ar Regulas (ES) 2024/1263 36. panta 1. punkta f) apakšpunktu, ja kumulatīvā izaugsme aplēšu laikposmā (t. i., līdz 2038. gadam) kopumā atbilst Komisijas pieņēmumiem, kā tas ir šajā plānā. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

– Plānā izmantota atjaunināta konverģences vērtība IKP deflatoram, pamatojoties uz tirgus prognozēm. Plānā ir pieņemts arī nedaudz zemāks IKP deflators 2025. gadā un nedaudz augstāks 2026. gadā salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. Tie veicina lielāku vidējo neto izdevumu pieaugumu plāna darbības laikā. Atšķirības daļēji skaidrojamas ar jaunāko informāciju, jo īpaši patēriņa cenu inflācijas dinamiku 2025. gada pirmajos mēnešos, it sevišķi attiecībā uz enerģijas un pārtikas cenām. Turpretī plāns balstās uz pieņēmumu par ātrāku pietuvošanos konverģences vērtībai nekā tas būtu lineāra konverģences noteikuma gadījumā, kas daļēji līdzsvaro pārējo pieņēmumu attiecībā uz IKP deflatoru atšķirību ietekmi uz maksimālo neto izdevumu pieaugumu. Lai gan pieņēmumā par deflatoru 2026. gadā nav ņemtas vērā deflācijas attīstība preču tirgos kopš 2025. gada aprīļa kopā ar straujāku samazinājumu 2027.–2028. gadā, pieņēmuma par IKP deflatoru atšķirība tiek uzskatīta par pienācīgi pamatotu.

– Neto izdevumu pieauguma saistības, kas izklāstītas 2025. gada plānā, nozīmē, ka Lietuva pieņem, ka minētajā gadā ieņēmumu elastība būs lielāka nekā vienveidīgā elastība. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums plāna darbības laikā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Šis pieņēmums nesaskan ar kopējo parāda atmaksājamības analīzes satvaru.

– Salīdzinājumā ar Komisijas tehnisko informāciju plānā izmantoti piesardzīgāki pieņēmumi par netiešajām un tirgus procentu likmēm, kā arī atlikumu un plūsmu korekcijām. Tie veicina zemāku vidējo neto izdevumu pieaugumu plāna darbības laikā. Šīs atšķirības pamatā ir piesardzīga budžeta politikas veidošana, un tāpēc tā ir pienācīgi pamatota.

Pārējām pieņēmumu atšķirībām nav būtiskas ietekmes uz neto izdevumu vidējo pieaugumu salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. Kopumā ietekme uz vidējo neto izdevumu pieaugumu, ko rada piesardzīgāks pieņēmums par procentu likmēm un atlikumu un plūsmu korekcijām, atsver ietekmi, ko rada atšķirīgie pieņēmumi par ieņēmumu elastību 2025. gadā. Tas savukārt nozīmē, ka atšķirība starp plānā un tehniskajā informācijā norādīto neto izdevumu virzību ir izskaidrojama ar pieņēmumiem, kurus Komisija uzskata par pienācīgi pamatotiem. Kopumā visas

pieņēmumu atšķirības kopā plānā rada vidējo neto izdevumu pieaugumu, kas ir lielāks nekā vidējais neto izdevumu pieaugums, kas izriet no tehniskās informācijas. Balstoties uz iepriekš minēto novērtējumu, plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 13. panta b) punkta prasībai. Komisija ņems vērā iepriekš minēto plāna pieņēmumu novērtējumu turpmākajos novērtējumos par atbilstību neto izdevumu virzībai.

Plāna fiskālā stratēģija

(26) Saskaņā ar plānā sniegto orientējošo fiskālo stratēģiju saistības attiecībā uz neto izdevumiem tiks īstenotas, gan iegrožojot izdevumus, gan diskrecionāri palielinot ieņēmumus. Fiskālā stratēģija ietver nodokļu politikas izmaiņas, kuru mērķis ir uzlabot iedzīvotāju ienākuma nodokļa progresivitāti, veicināt investīcijas, pārskatot uzņēmumu ienākuma nodokli, paplašināt nodokļu bāzi un samazināt izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, izmantojot viedāku pārvaldi un starptautisku sadarbību. Turklāt tajā ir uzsvērti turpmāki ietaupījumi publiskajā sektorā, izmantojot nulles līmeņa budžeta plānošanu, zemas prioritātes izdevumu samazināšanu un ikgadēju publisko izdevumu pārskatīšanu, lai uzlabotu efektivitāti un ļautu pārdalīt līdzekļus augstākas prioritātes jomām, piemēram, valsts aizsardzībai. Pieņemamo politikas pasākumu specifikācija ir jāapstiprina vai jākoriģē un jāizsaka skaitļos gada budžetos. Daži pasākumi tika precizēti 2025. gada budžetā, ko valsts parlaments pieņēma 2024. gada 19. decembrī, savukārt citi, paredzams, tiks apstiprināti turpmākajos budžetos. 2025. gadā plānotie pasākumi ieņēmumu daļā ar pozitīvu fiskālo ietekmi ietver akcīzes nodokļu palielināšanu, galvenokārt par piesārņojošām degvielām, un uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes palielināšanu. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojuma (ar nodokli neapliekamā ienākuma summa) korekcijas samazinās ieņēmumus. Izdevumu daļā ir plānots izdevumu palielinājums publiskā sektora algām, aizsardzībai un pensijām. Tajā pašā laikā pastāv riski plāna indikatīvās fiskālās stratēģijas īstenošanai, jo citi konkrēti pasākumi vēl nav izstrādāti, to papildu ieņēmumu līmeni, kas izriet no pasākumiem cīņai pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, kopumā ir grūti prognozēt, un ir jārada papildu fiskālā telpa, lai palielinātu finansējumu veselības aprūpei, sociālajai aizsardzībai un citiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, kā to ieteikusi arī Padome.

Plānā iekļautās reformu un investīciju ieceres, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm

(27) Plānā ir aprakstīta plānotā politika attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši KVAI, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm. Plānā ir iekļautas aptuveni 60 reformas un investīcijas, no kurām 11 finansiāli atbalsta Atveseļošanas un noturības mehānisms un 25 – kohēzijas politikas fondi. Plāna reformu un investīciju pamatā ir spēkā esošs valdības stratēģijas dokuments (“Lietuvas Republikas deviņpadsmitās valdības programmas īstenošanas plāns”).

(28) Attiecībā uz taisnīgas zaļās un digitālās pārkārtošanās kopīgo prioritāti, tostarp Regulā (ES) 2021/1119 noteiktajiem klimata mērķiem, plānā ir iekļautas reformas un investīcijas, kuru mērķis ir palielināt atjaunīgo energoresursu īpatsvaru, nodrošinot to integrāciju elektrotīklos, palielināt centralizētās siltumapgādes, karstā ūdens un aukstumapgādes sistēmu energoefektivitāti un attīstīt alternatīvo degvielu uzlādes un

uzpildes infrastruktūru. Plānā ir aprakstīti arī pasākumi, kuru mērķis ir veicināt Lietuvas rūpniecības dekarbonizāciju un uzlabot stimulus efektīvākai atkritumu rašanās novēršanai, otrreizējo izejvielu apsaimniekošanai un reģenerācijai. Visbeidzot, plānā ir aprakstīti arī pasākumi, kas ir daļa no īpaši ātrdarbīgas platjoslas pārklājuma izvēršanas valstī, lai izstrādātu mobilo sakaru infrastruktūru, kas vajadzīga darbībai vismaz piecu Lietuvas apgabalu teritorijā. Šie un citi plānā iekļautie pasākumi palīdz īstenot 2023., 2022. un 2020. gada KVAI par klimata pārmaiņu mazināšanu un ilgtspēju, jo īpaši dekarbonizāciju un atjaunīgās enerģijas ražošanas paplašināšanu, kā arī par energoefektivitāti un ilgtspējīga transporta attīstību. Pasākumi arī veicina KVAI ļoti augstas veiktspējas platjoslas izvēršanas jomā.

(29) Kas attiecas uz kopīgo sociālās un ekonomiskās noturības prioritāti, tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlāru, plānā ir iekļautas reformas un investīcijas, kuru mērķis ir grozīt sociālo pabalstu pamatsummu indeksācijas režīmu, lai nodrošinātu, ka tas labāk atspoguļo cenu un vidējo algu izmaiņas, koriģēt sociālās apdrošināšanas pensiju indeksāciju, uzlabot nodarbinātības atbalsta pasākumu īstenošanu, ieviest ilgtspējīgu uz budžetu balstītu finansēšanas modeli pieaugušo izglītībai un visā valstī izveidot reģionālo karjeras centru tīklu. Plānā ir iekļautas arī reformas un investīcijas, kuru mērķis ir ieviest kvalitātes prasības sociālajiem mājokļiem un noteikt, īstenot, piemērot un saglabāt kvalitātes prasības sociālajiem pakalpojumiem. Visbeidzot, plāna mērķis ir uzlabot veselības aprūpes pieejamību un kvalitāti, samazināt veselības aprūpes speciālistu trūkumu un uzlabot slimību profilaksi. Šīs reformas un investīcijas palīdz īstenot 2023., 2020. un 2019. gada KVAI par sociālo pakalpojumu plānošanas un sniegšanas uzlabošanu, aktīvas darba tirgus politikas īstenošanas uzlabošanu, veselības aprūpes sistēmas noturības stiprināšanu, kā arī nevienlīdzības, nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanu.

(30) Attiecībā uz energoapgādes drošības kopīgo prioritāti plānā ir paredzēts pabeigt stratēģisko "Harmony Link" projektu starp Lietuvu un Poliju un stiprināt energosistēmu noturību stratēģiskos objektos, uzstādot pretdronu sistēmas, veidojot aprīkojumu krājumus vai būvējot drošības sienas. Šīs reformas un investīcijas veicina 2023. gada KVAI enerģētiskās drošības jomā.

(31) Kas attiecas uz aizsardzības spēju kopīgo prioritāti, plānā ir iekļautas reformas un investīcijas, lai attīstītu Valsts kājnieku divīziju un to atbalstošās militārās vienības, attīstītu nepieciešamo infrastruktūru Vācijas brigādes uzņemšanai Lietuvā, stiprinātu Lietuvas aizsardzības rūpniecību un veicinātu zinātnes un tehnikas progresu.

(32) Plānā ir sniegta informācija par to, kā tas saskan ar kohēzijas politikas fondiem un Lietuvas ANP un attiecīgā gadījumā papildina tos. Plānā ir iekļauti ANP pasākumi, piemēram, atjaunīgās degvielas ražošanas īstenošana un infrastruktūras attīstīšana tās izmantošanai transporta nozarē, vai nodarbinātības atbalsta pasākumu uzlabošana. Plāns arī atbalsta tādus pašus mērķus kā ANP.

(33) Plāna mērķis ir palīdzēt nodrošināt Lietuvas publisko investīciju vajadzības, kas saistītas ar Savienības kopīgajām prioritātēm. Investīciju vajadzības lielā mērā attiecas uz investīcijām, kas izklāstītas reformu un investīciju iedaļā. Attiecībā uz aizsardzību plānā ir paskaidrots, ka Lietuvas Valsts aizsardzības padome ir paudusi apņemšanos laikposmā no 2026. gada līdz 2030. gadam aizsardzībai piešķirt 28 miljardus EUR, kas atbilst 5–6 % no IKP gadā. Tas pārsniedz NATO atsauces mērķrādītāju — 2 % no IKP.

Komisijas novērtējuma secinājums

(34) Kopumā Komisija uzskata, ka Lietuvas plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

VISPĀRĪGS SECINĀJUMS

(35) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 17. pantu Padomei būtu jāiesaka Lietuvai plānā noteiktā neto izdevumu virzība,

AR ŠO IESAKA Lietuvai rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka neto izdevumu pieaugums nepārsniedz šā ieteikuma I pielikumā noteiktos maksimumus.

I PIELIKUMS

Neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi
(gada un kumulatīvie pieauguma tempi nominālā izteiksmē)

Lietuva

gadi		2025	2026	2027	2028	2029
Pieauguma tempi (%)	gadā	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3
	Kumulatīvi(*)	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5
(*) Kumulatīvos pieauguma tempus aprēķina, par bāzes gadu ņemot 2024. gadu. Kumulatīvos pieauguma tempus izmanto, ik gadu uzraugot kontroles konta *ex post* atbilstību.						

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs